

13.12.2010

ובפקס: 02-6208327

לכבוד
מר ירון ביבי
מינהל מקרקעי ישראל
רח' שמאי 6
ת.ד. 2600
ירושלים 94631

שלום רב,

הנדון: מסירת שטחים לקק"ל למטרת שמירת חזקה

הריני לפנות אליך בעניין שבנדון כלהלן:

1. ביום 24.1.2007 התקבלה הוראת אגף חקלאי מס' 107 במינהל מקרקעי ישראל בנושא "נוהל עבודה בין קק"ל לממ"י" (להלן: "ההוראה"). מסעיף 2.6 להוראה עולה כי מינהל מקרקעי ישראל מעביר לחזקת קק"ל קרקעות שאינן מיועדות לייעור על פי תוכניות המתאר הארציות והמפורטות. קרקעות אלה מועברות לקק"ל לשם ייעורן למטרת "שמירת חזקה". וכלשון ההוראה:

"נטיעה בשטחים שאינם מקרקעי יעור לצורך תפיסת חזקה במימון המינהל שטחים שאינם מקרקעי ייעור, ושבהם מעוניין המינהל בנטיעה לשם תפיסת חזקה על השטח, המינהל ישקול מסירתם לקק"ל לצורך ביצוע הנטיעה. האגף החקלאי והאגף לפיקוח במינהל, יתאמו ביניהם ויקבעו את השטחים שאמורים להינטע בכל שנת תקציב לצורך ביצוע הנטיעה על כל הכרוך בכך. [...]"

2. כידוע לכם, נושא היער והייעור במדינה הוסדר ב"תוכנית מתאר ארצית ליער וליעור תמ"א/22". תוכנית זו קבעה את המסגרת הנורמטיבית לנושא שמירת היער הטבעי והייעור וקבעה בתשריטיה את האזורים המיועדים ליער וייעור בשטחי המדינה.

3. כידוע, מעמדה של תוכנית מתאר סטטוטורית הוא כמעמד דבר חקיקה. מכאן, תמ"א 22 נחשבת להסדר החקיקתי הקובע את גבולותיהם של שטחים במדינה אשר ייעודו ליער וייעור. קביעת שטחי יערות שלא על פי תמ"א 22 מהווה חריגה שלא כדין ופעולה המנוגדת היא לתוכנית המתאר הארצית הנ"ל ומנוגדת לעקרונות שלטון החוק.

לעניין מעמדה של תוכנית מתאר כדבר חקיקה ראו:

ע"א 10213/03 מרחבי השרון נ' מייזליק [פורסם בנבו] (השופט עדיאל) (2006); ע"א 3213/97 רמה נקר ואח' נ' הועדה המחוזית לתכנון ולבנייה, פ"ד נג(4) 625 (1999);

ע"א 6291/95 בן יקר גת חברה להנדסה נ' הועדה המיוחדת פ"ד נא(2), 825 (1997); ע"א 86/119 קני בתים בע"מ נ' הוועדה המקומית לתכנון פ"ד מו(5), 727 (1992); ע"א 9355/02 מדינת ישראל נ' ראשד, פ"ד נח(4) 406, 416 (2004); ע"מ 6198/06 גולדשטיין נ' מעש כפר שיתופי להתיישבות חקלאית בע"מ, פסקה (ה) (2) [פורסם בנבו], (2008). ע"מ 7801/02 מזרחי נ' מלון חוף רון בע"מ, פס"ד נח (4) 738.

4. יתירה מכך, בית המשפט העליון (בג"ץ 288/00 אדם טבע ודין – אגודה ישראלית להגנת הסביבה נ' שר הפנים, פ"ד נה(5) 637 (2001)), בפרשו את הוראות תמ"א 22, קבע כי תנאי לביצוען של תכניות ייעור בפועל, הנו הכנתן של תוכניות מפורטות. דהיינו, לא ניתן להקים יער בשטחה של מדינת ישראל אלא על פי תוכנית מתאר מפורטת התואמת את תמ"א 22.

5. לעומת זאת, וכאמור לעיל, ההוראה הנ"ל קובעת יעוד שטחים לייעור שלא על פי תמ"א 22 ושלא על פי תוכניות מפורטות ולצרכים שאף אינם תואמים את מהות הקמתן של יערות. שכן ההוראה מאפשרת הקמתן של יערות שלא למטרות ייעור אלא למטרות "שמירת חזקה" כאמור. אי לכך, ההוראה הנ"ל הינה בטלה וכל פעולה על פיה תהא פעולה בלתי חוקית בעליל.

6. נוסף ונציין, כי ההוראה הנ"ל אף פוגעת בשקיפות המעשה המינהלי ובזכותו של הציבור להתנגד לפעולות אשר עלולות לפגוע בו ובאינטרסים אותם הוא מייצג. עניין לנו בהוראה אשר עוקפת הליכי תכנון. הליכים אלה אמורים להיות שקופים לכלל הציבור תוך מתן אפשרות למי שמעוניין, להתנגד לתוכניות המפורטות במסגרתם. בעניין אדם טבע ודין הנ"ל, קבע בית המשפט העליון, כי החובה לייער בהתאם לתוכניות מתאר מפורטות קמה גם מכוח זכותו של הציבור להתנגד. הכנת תוכניות מפורטות לייעור וייעור מאפשרת קיומה של זכות ההתנגדות על פי חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965, דבר שאיננו קיים במסגרת הליכי הכנתן ואישורן של תוכנית מתאר ארציות.

7. נציין גם, כי ההוראה דן הינה בעייתית מבחינה ערכית. את ההוראה הנ"ל יש לבחון על רקע החלטה מס' 1021 של מועצת מינהל מקרקעי ישראל ופעילות המינהל בשטח. החלטה מס' 1021 קובעת תנאים למסירת קרקע לידי מועצות אזוריות ואגודות שיתופיות, על מנת שאלה יפעלו "בשמירת" קרקע באזורי הנגב והגליל בפני "שימוש ע"י מי שאינו מורשה לכך". החלטה זו משתלבת עם פעילות המינהל לפינוי תושבי הכפרים הבלתי מוכרים באזור הנגב ומאידך הכשרת פעולות בלתי חוקיות המבוצעות על ידי אזרחים יהודים כגון כפר הסטודנטים בנגב. לכן, הן החלטה 1021 הנ"ל, והן ההחלטה דנן מכוונות למניעת שימוש בקרקעות על ידי אזרחי המדינה הערבים. עולה הרושם, כי מינהל מקרקעי ישראל עודנו מתייחס לאוכלוסייה הערבית בהקשר זה כאל אויב שמנהל "מלחמה" עם המדינה על "כיבוש" הקרקע. אי לכך המדינה נוקטת כלפיו במדיניות של "כיבוש" הקרקע, כאילו מדובר בקרקע שמחוץ לשטחה של המדינה והאוכלוסייה הערבית הינה נתיני אויב.

אי לכך, הנכם מתבקשים בזאת:

- א. לבטל את ההוראה הנ"ל ככל שהיא מתייחסת לייעור לצורכי "שמירת חזקה";
- ב. לבטל לאלתר את כלל ההסכמים, אם ישנם, בין מינהל מקרקעי ישראל לבין קק"ל על סמך ההוראות הנ"ל בכל הנוגע לייעור לצורכי "שמירת חזקה".

כמו כן, הנכם מתבקשים בזאת למסור לידינו מידע אודות כלל ההסכמים אשר נחתמו בין מינהל מקרקעי ישראל לבין קק"ל בהתאם להוראה הנ"ל בקשר לייעור למטרת "שמירת חזקה". אנו מבקשים לקבל העתק מההסכמים יחד עם לוחות שטחים ומפות בהתאם.

נודה לתגובתכם בהקדם.

בכבוד רב,

סוהאד בשארה, עו"ד

העתק:

קרן קיימת לישראל

רח' קק"ל מס' 1

ירושלים 91002